

Analyse | kraka

7. september 2015

Udflytning af statslige arbejdspladser

Af Jens Hauch, Vicedirektør og ph.d., Kraka, Nicolai Kaarsen, Økonom og ph.d., Kraka og Edith Madsen, Ledende økonom og ph.d., Kraka

Bragt i Berlingskes Politiko den 28. august 2015

Regeringen planlægger at udflytte statslige arbejdspladser fra hovedstadsområdet til provinsen. Formålet er, at skabe en mere ligelig geografisk fordeling af jobs og vækst i Danmark. De statslige arbejdspladser skal være med til at modvirke den tendens til koncentration af befolkning og arbejdspladser i og omkring de større byer, der har fundet sted i hundredevis af år og som har været særlig udtalt de seneste 10 år.

Det er ikke oplagt, hvorfor man fra centralt hold ønsker at ændre på en befolkningsbevægelse, der foregår ad frivillighedens vej. Den større koncentration gør det fx lettere at matche den rigtige person til det rigtige job. Det kan give højere produktivitet og dermed højere løn, økonomisk velfærd og skatteindtægter. Men selv hvis man tager udgangspunkt i det politiske ønske, er der ikke grund til at forvente, at udflytning af statslige arbejdspladser vil gavne yderområderne.

Dels tyder forskningen på, at flere lokale statslige job ikke forøger den private beskæftigelse, dels er den diskuterede udflytning meget begrænset set i forhold til den samlede beskæftigelse i yderområderne.

I England udflyttede man over en periode på 5-6 år 20 pct. af de statslige arbejdspladser fra London og Sydøstengland til andre områder. Udflytningen var betragtelig: 25.000 arbejdspladser, hvilket hævdede den offentlige beskæftigelse med 25 pct. point i de berørte områder. Men et grundigt forskningsarbejde konkluderer imidlertid at, udflytningen ikke påvirkede den samlede private beskæftigelse i de berørte områder.

Kontakt

Edith Madsen
Tlf. 31474296
E-mail em@kraka.org

Men kan resultatet overføres til Danmark?

I Danmark har vi ikke mange erfaringer med udflytning af statslige arbejdspladser, så det er ikke muligt at lave en analyse af samme type som den engelske. Til gengæld har vi erfaring med tab af statslige arbejdspladser i forbindelse med lukningen af ti kaserner i 90'erne og 00'erne.

Kraka har analyseret sammenhængen mellem statslig og privat beskæftigelse i forbindelse med kasernelukningerne. Analysen finder, at der ikke er nogen effekt på beskæftigelsen i den private sektor, når en kaserne lukker. Så heller ikke i Danmark ser der ud til at være sammenhæng mellem antallet af statslige og private arbejdspladser.

Hvad er forklaringen på dette?

Statslige arbejdspladser kan påvirke den private beskæftigelse ad flere veje. Den private beskæftigelse kan stige pga. af øget lokal efterspørgsel: Nye beboere kan øge behovet for indkøb, frisører, restauranter mv. Nye statslige institutioner kan øge behovet for håndværkere, konsulenter, rengøring mv.

Omvendt vil statslige arbejdspladser måske til en vis grad ansætte personer, der i dag arbejder i lokale private virksomheder. De "suges" ud af det lokale jobmarked. Hvis den lokale bosætning kun stiger lidt, må man forvente at den positive efterspørgsels-effekt er lille. Samtidig vil den negative effekt være stor, da det er vanskeligt at tiltrække ny arbejdskraft til området og de ekstra jobs derfor må besættes af personer, der allerede har arbejde i lokalområdet.

I England gik de to effekter lige op: Der var en lille positiv effekt på serviceerhverv og en lille negativ effekt på fremstillingserhverv – men bundlinjen var uændret.

I dag udgør de statslige arbejdspladser på landsplan ca. 7,7 pct. af den samlede beskæftigelse. Tallet for København by er ca. 14 pct., og det er markant højere end i resten af landet. Dette skyldes blandt andet, at hele centraladministrationen med ministerier, styrelser o.l. er placeret i København.

I forhold til den samlede beskæftigelse i staten er den udflytning der pt er på tale lille. De ekstra statslige arbejdspladser vil altså være et begrænset bidrag til den samlede beskæftigelse i et område, idet der ikke er noget der tyder på, at der er en afsmittende effekt på den private beskæftigelse.

Sidst men ikke mindst bør man gøre sig klart, at udflytning kan give et dårligere match mellem det statslige job og den person, der ansættes. Det kan forringe effektiviteten. Denne omkostning kommer oven i de lidt mere jordnære omkostninger, der er forbundet med etablering af nye lokaler og andre flytteomkostninger.

Politiske mål bør nås med effektive og målrettede instrumenter. Inden man giver udkantsområderne kunstigt åndedræt i form af statslige arbejdspladser bør man derfor overveje: Er formålet reelt udkantsvækst, eller blot den politiske legitimitet, der måske kan opnås ved, at der ikke er lighedstegn mellem "Stat" og "Kjøbenhavnere". Er man villig til at betale prisen i form af en potentielt lavere samlet produktivitet? Er udflytning af stats lige arbejdspladser overhovedet et virksomt instrument?